

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД09-367/15.02.2023 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация за специалност код **8630104** „Командване на инженерни формирования”, професия код **863010** „Сержант (старшина за военноморските сили) - командир” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

X

ПРОФ. САШО ПЕНОВ
Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПШОО	Наименование
Професионално направление	863	Военно дело и отбрана
Професия	863010	Сержант (старшина за военноморските сили) – командир
Специалност	8630104	Командване на инженерни формирования

Утвърдена със Заповед № РД09-367/15.02.2023 г.

София, 2023 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по специалност код **8630104 „Командване на инженерни формирования”**, професия код **863010 „Сержант (старшина за военноморските сили) - командир”** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на четвърта степен по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

За държавен изпит за придобиване на професионална квалификация:

1. Част по теория на професията:
  - 1.1. Изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема;
  - 1.2. Критерии за оценяване на резултатите от обучението по всяка изпитна тема.
2. Част по практика на професията:
  - 2.1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания;
  - 2.2. Критериите за оценяване на резултатите от обучението.
3. Система за оценяване.
4. Препоръчителна литература.
5. Приложения:
  - а. примерен изпитен билет – част по теория на професията;
  - б. индивидуално задание по практика.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. Изпитни теми, критерии за оценяване на резултатите

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Инженерна поддръжка на формированията. Инженерни формирования в Българската армия

1. Функции и роли на инженерната поддръжка на формированията
2. Основни задачи на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията
3. Състав и организация на инженерните формирования в Българската армия
4. Принципи на бойно използване на инженерните формирования в Българската армия

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва функцията и ролите на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията	20
2. Изброява основните задачи на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията	30
3. Изброява състава и организацията на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията	20
4. Описва принципите на бойното използване на инженерните формирования в Българската армия	30
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва функцията и ролите на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията	20	3	2	1			
2. Изброява основните задачи на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията	30	3	2	1		1	
3. Изброява състава и организацията на бойната и общата инженерна поддръжка на формированията	20	3	2	1			
4. Описва принципите на бойното използване на инженерните формирования в Българската армия	30	3	2	1		1	
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Инженерно разузнаване

1. Цел и задачи на инженерното разузнаване в подготовката и воденето на

- операции (бойни действия) от маневрените формирования
2. Сили, средства и органи за водене на инженерно разузнаване
  3. Инженерен наблюдателен пост (ИНП) – състав и снаряжение, цели и задачи на наблюдателите
  4. Инженерен пост за фотографиране (ИПФ) – състав и снаряжение, цели и задачи на наблюдателите)
  5. Състав и снаряжение, цели и задачи на наблюдателите. Документи за отчитане на разузнаването
  6. Доклади и донесения за резултатите от наблюдението

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва целите и задачите на инженерното разузнаване	10
2. Описва силите, средствата и органите за водене на инженерното разузнаване	20
3. Изброява състава, снаряжението, целите и задачите на инженерния наблюдателен пост	20
4. Описва документите за отчитане на разузнаването	10
5. Изброява състава, снаряжението, целите и задачите на инженерния пост за фотографиране	20
6. Описва докладите и донесенията за резултатите от наблюдението	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва целите и задачи на инженерното разузнаване	10	2		1			
2. Описва силите, средствата и органите за водене на инженерно разузнаване	20	3	2	1			
3. Изброява състава, снаряжението, целите и задачите на инженерния наблюдателен пост	20	3	2	1			
4. Описва документите за отчитане на разузнаването	10	2		1			
5. Изброява състава, снаряжението, целите и задачите на инженерния пост за фотографиране	20	3	2	1			
6. Описва докладите и донесенията за резултатите от наблюдението	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	16	8	6			
Общ брой точки	100	32	32	36			

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Инженерен разузнавателен дозор (ИРД)

1. Цели на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)
2. Състав на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)
3. Задачи на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)
4. Дейност на отделението при получаване и уясняване на задачата за разузнаване на пътища и съществуващи мостове

Дидактически материали: схеми, макети.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва целите, задачите и състава на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)	20
2. Изброява състава на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)	20
3. Описва дейността на командира на отделение при разузнаване на пътища и съществуващи мостове	30
4. Описва дейността на командира на отделение при уясняване на задачата за разузнаване на пътища и съществуващи мостове	30
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва целите, задачите и състава на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)	20	3	2	1			
2. Изброява състава на инженерния разузнавателен дозор (ИРД)	20	3	2	1			
3. Описва дейността на командира на отделение при разузнаване на пътища и съществуващи мостове	30	3	2	1		1	
4. Описва дейността на командира на отделение при уясняване на задачата за разузнаване на пътища и съществуващи мостове	30	3	2	1		1	
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Взривни вещества (ВВ)

1. Класификация на ВВ
2. Характеристики на ВВ
3. Видове заряди според тяхната класификация
4. Видовете заряди според начина на изготвяне, форма, големина

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Изброява класификацията на ВВ	30
2. Описва характеристиките на ВВ	30
3. Изброява видовете заряди според тяхната класификация	20
4. Изброява видовете заряди според начина на изготвяне, форма, големина	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Изброява класификацията на ВВ	30	3	2	1		1	
2. Описва характеристиките на ВВ	30	3	2	1		1	
3. Изброява видовете заряди според тяхната класификация	20	3	2	1			
4. Изброява видовете заряди според начина на изготвяне, форма, големина	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Огневи начин за взривяване

1. Предназначение на огневи способ за взривяване
2. Средства за взривяване и принадлежности при огневи способ за взривяване
3. Видове мрежи от детониращ шнур (ДШ)
4. Мерки за безопасност при огневия способ за взривяване

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва предназначението на огневи способ за взривяване	30
2. Изброява средствата за взривяване и принадлежностите при огневи способ за взривяване	30
3. Описва видовете мрежи от ДШ	20
4. Изброява мерките за безопасност при огневия способ за взривяване	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Ма кс	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI

		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1. Описва предназначението на огневи способ за взривяване	30	3	2	1		1	
2. Изброява средствата за взривяване и принадлежностите при огневи способ за взривяване	30	3	2	1		1	
3. Описва видовете мрежи от ДШ	20	3	2	1			
4. Изброява мерките за безопасност при огневия способ за взривяване	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Машини за добиване и пречистване на вода

1. Предназначение на машините за добиване и пречистване на вода
2. Войскова филтровъчна станция 2,5 /количество вода пречистено за 1 час/ (ВФС – 2,5) – тактико-технически данни
3. Автомобилна филтровъчна станция (МАФС) – тактико-технически данни
4. Подвижна сондажна установка (ПБУ) – тактико-технически данни
5. Установка за добиване на вода (УДВ-15(25) – тактико-технически данни

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №6</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява предназначението на машините за добиване и пречистване на вода	20
2. Описва предназначението, тактико-технически данни на ВФС – 2,5	20
3. Описва предназначението, тактико-технически данни на МАФС	20
4. Описва предназначението, тактико-технически данни на ПБУ	20
5. Описва предназначението, тактико-технически данни на УДВ -15(25)	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема №6	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1. Обяснява предназначението на машините за добиване и пречистване на вода	20	3	2	1			
2. Описва предназначението, тактико-технически данни на ВФС – 2,5	20	3	2	1			

3. Описва предназначението, тактико-технически данни на МАФС	20	3	2	1			
4. Описва предназначението, тактико-технически данни на ПБУ	20	3	2	1			
5. Описва предназначението, тактико-технически данни на УДВ – 15(25)	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Правила за съхраняване и товарене на взривни материали

1. Правила за съхраняване на взривни материали
2. Изисквания за съхраняване и отчитане на взривните материали
3. Оборудване и охрана на складовете
4. Правила за транспортиране на взривни материали
5. Правила за товарене на взривни материали

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №7</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва правилата за съхраняване на взривни материали	20
2. Изброява изискванията за съхраняване и отчитане на взривните материали	20
3. Обяснява оборудването и охраната на складовете	20
4. Изброява правилата за транспортиране на взривни материали	20
5. Обяснява правилата за товарене на взривни материали	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1. Описва правилата за съхраняване на взривни материали	20	3	2	1			
2. Изброява изискванията за съхраняване и отчитане на взривните материали	20	3	2	1			
3. Обяснява оборудването и охраната на складовете	20	3	2	1			
4. Изброява правилата за транспортиране на взривни материали	20	3	2	1			
5. Обяснява правилата за товарене на взривни материали	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Електрически начин за взривяване

1. Видове електровзривни мрежи

2. Характеристика на електрическия начин за взривяване
3. Средства и принадлежности
4. Мерки за безопасност при електрическия начин за взривяване

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Изброява видовете електровзривни мрежи	30
2. Описва характеристиката на електрическия начин за взривяване	20
3. Изброява средствата и принадлежности при електрическия начин за взривяване	30
4. Описва мерките за безопасност при електрическия начин за взривяване	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Изброява видовете електровзривни мрежи	30	3	2	1		1	
2. Описва характеристиката на електрическия начин за взривяване	20	3	2	1			
3. Изброява средствата и принадлежности при електрическия начин за взривяване	30	3	2	1		1	
4. Описва мерките за безопасност при електрическия начин за взривяване	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Инженерни заграждения (ИЗ)

1. Предназначение и класификация на инженерните заграждения (ИЗ)
2. Способи за устройване на инженерните заграждения (ИЗ)
3. Плътност на загражденията
4. Плътност на минните полета

Дидактически материали: схеми, макети.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №9</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва предназначението и класификация на инженерните заграждения (ИЗ)	30
2. Изброява способите за устройване на инженерните заграждения (ИЗ)	30
3. Описва плътността на загражденията	20

4. Описва плътността на минните полета	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбирание 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението и класификация на инженерните заграждения (ИЗ)	30	3	2	1		1	
2. Изброява способите за устройване на инженерните заграждения (ИЗ)	30	3	2	1		1	
3. Описва плътността на загражденията	20	3	2	1			
4. Описва плътността на минните полета	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Процедури при откриване импровизираните взривни устройства (ИВУ)

1. Правила при откриване (попадане) на ИВУ
2. Процедури при откриване (попадане) на ИВУ
3. Видове IED/UХО – съобщения (доклади)
4. Доклад до/от тактическия оперативен център (IED/UХО report)

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №10</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Изброява правилата при откриване (попадане) на ИВУ	30
2. Описва процедурите при откриване (попадане) на ИВУ	30
3. Изброява видовете IED/UХО - съобщения (доклади)	20
4. Описва доклада до/от тактическия оперативен център (IED/UХО report)	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбирание 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Изброява правилата при откриване (попадане) на ИВУ	30	3	2	1		1	
2. Описва процедурите при откриване (попадане) на ИВУ	30	3	2	1		1	

3. Изброява видовете IED/UXO – съобщения (доклади)	20	3	2	1			
4. Описва доклада до/от тактическия оперативен център (IED/UXO report)	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 11: Импровизирани взривни устройства (ИВУ)

1. Определение, видове и характеристики на импровизираните взривни устройства
2. Тактика на използване на ИВУ и техники за неутрализирането им
3. Демаскиращи признаци и най-вероятни места за разполагането им в различни условия (в град, по маршрут и др.)
4. Електронно противодействие на ИВУ

Дидактически материали: схеми, макети.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 11</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва определението, видовете и характеристиките на импровизираните взривни устройства	30
2. Изброява тактиките на използване на ИВУ и техниките за неутрализирането им	30
3. Описва демаскиращите признаци и най-вероятни места за разполагането на ИВУ в различни условия (в град, по маршрут и др.)	20
4. Описва електронното противодействие на ИВУ	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва определението, видовете и характеристиките на импровизираните взривни устройства	30	3	2	1		1	
2. Изброява тактиките на използване на ИВУ и техниките за неутрализирането им	30	3	2	1		1	
3. Описва демаскиращите признаци и най – вероятни места за разполагането на ИВУ в различни условия (в град, по маршрут и др.)	20	3	2	1			
4. Описва електронното противодействие на ИВУ	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 12: Водни прегради

1. Характеристика на водните прегради

2. Начини за преодоляване на водните прегради
3. Видове преправи
4. Характеристика на преправъчните средства в Българската армия

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 12</i>						<i>Максимален брой точки</i>						
1. Описва характеристиката на водните прегради						30						
2. Изброява начините за преодоляване на водните прегради						30						
3. Описва видовете преправи						20						
4. Изброява характеристиката на преправъчните средства във Българската армия						20						
Общ брой точки						100						
Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища										
		I	II	III	IV	V	VI					
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12					
<i>I</i>						2	3	4	5	6	7	8
1. Описва характеристиката на водните прегради						30	3	2	1		1	
2. Изброява начините за преодоляване на водните прегради						30	3	2	1		1	
3. Описва видовете преправи						20	3	2	1			
4. Изброява характеристиката на преправъчните средства в Българската армия						20	3	2	1			
Общ брой задачи						26	12	8	4		2	
Общ брой точки						100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 13: Маскировка

1. Същност и цел на маскировката
2. Способи на маскировката
3. Принципи и основни правила на маскировката
4. Принципи на действие и възможностите на средствата за земно и въздушно разузнаване

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 13</i>		<i>Максимален брой точки</i>	
1. Изброява същността и целите на маскировката		30	
2. Описва способите на маскировката		30	
3. Изброява принципите и основните правила на маскировката		20	
4. Описва принципите на действие и възможностите на средствата за земно и въздушно разузнаване		20	
Общ брой точки		100	
Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	М	Брой тестови задачи по равнища	

		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Изброява същността и целите на маскировката	30	3	2	1		1	
2. Описва способите на маскировката	30	3	2	1		1	
3. Изброява принципите и основните правила на маскировката	20	3	2	1			
4. Описва принципите на действие и възможностите на средствата за земно и въздушно разузнаване	20	3	2	1			
Общ брой задачи	26	12	8	4		2	
Общ брой точки	100	24	36	24		20	

ИЗПИТНА ТЕМА № 14: Машини за преодоляване на водни прегради

1. Предназначение на машините за преодоляване на водни прегради
2. Предназначение, общо устройство на Среден плаващ транспортър (ПТС)
3. Тактико-технически характеристики на ПТС
4. Предназначение, общо устройство на Понтонно-мостови парк (ПМП)
5. Тактико-технически характеристики на ПМП

Дидактически материали: схеми, макети

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Описва предназначението на машините за преодоляване на водни прегради	20
2. Изброява предназначението, общото устройство на Среден плаващ транспортър (ПТС)	20
3. Описва тактико-технически характеристики на ПТС	20
4. Изброява предназначението, общото устройство на Понтонно-мостови парк (ПМП)	20
5. Описва тактико-технически характеристики на ПМП	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението на машините за преодоляване на водни прегради	20	3	2	1			

2. Изброява предназначението, общото устройство на Среден плаващ транспортър (ПТС)	20	3	2	1			
3. Описва тактико-технически характеристики на ПТС	20	3	2	1			
4. Изброява предназначението, общото устройство на Понтонно-мостови парк (ПМП)	20	3	2	1			
5. Описва тактико-технически характеристики на ПМП	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

ИЗПИТНА ТЕМА № 15: Полева фортификация

1. Общи сведения за полевата фортификация
2. Класификация на войсковите фортификационни съоръжения
3. Видове окопи и укрития за личен състав и техника, елементи на окопа, траншеи и ходове за съобщения
4. Последователност, разположение, сили, средства и материали за изготвяне на фортификационното оборудване на позициите

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 15</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва общите сведения за полевата фортификация	20
2. Изброява класификацията на войсковите фортификационни съоръжения	20
3. Описва видовете окопи и укрития за личен състав и техника, елементи на окопа, траншеи и ходове за съобщения	20
4. Изброява последователността, разположението, силите, средствата и материалите за изготвяне на фортификационното оборудване на позициите	20
5. Описва последователността, разположението и материалите за изготвяне на фортификационното оборудване на позициите, сили и средства	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема №15	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва общите сведения за полевата фортификация	20	3	2	1			
2. Изброява класификацията на войсковите фортификационни съоръжения	20	3	2	1			
3. Описва видовете окопи и укрития за личен състав и техника, елементи на окопа, траншеи и ходове за съобщения	20	3	2	1			
4. Изброява последователността, разположението, силите, средствата и	20	3	2	1			

материалите за изготвяне на фортификационното оборудване на позициите							
5. Описва последователността, разположението и материалите за изготвяне на фортификационното оборудване на позиции, сили и средства	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

ИЗПИТНА ТЕМА № 16: Машини за оборудване на позициите на войските и пунктовете за управление

1. Предназначение на машините за оборудване на позициите на войските и пунктовете за управление
2. Предназначение, общо устройство на изкопна машина (МДК-2)
3. Тактико-технически характеристики на изкопна машина (МДК-2)
4. Предназначение, общо устройство на бързоходна траншейна машина (БТМ)
5. Тактико-технически характеристики на бързоходна траншейна машина (БТМ)

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 16</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва предназначението на машините за оборудване на позициите на войските и пунктовете за управление	20
2. Изброява предназначението и общото устройство на изкопна машина (МДК-2)	20
3. Описва тактико-технически характеристики на изкопна машина (МДК-2)	20
4. Изброява предназначението и общото устройство на бързоходна траншейна машина (БТМ)	20
5. Описва тактико-технически характеристики на изкопна машина (БТМ)	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението на машините за оборудване на позициите на войските и пунктовете за управление	20	3	2	1			
2. Изброява предназначението и общото устройство на изкопна машина (МДК-2)	20	3	2	1			
3. Описва тактико-технически характеристики на изкопна машина (МДК-2)	20	3	2	1			

4. Изброява предназначението и общото устройство на бързоходна траншейна машина (БТМ)	20	3	2	1			
5. Описва тактико-технически характеристики на изкопна машина (БТМ)	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

ИЗПИТНА ТЕМА № 17: Пътностроителни машини

1. Предназначение на пътностроителните машини
2. Предназначение, общо устройство на булдозер БАТ-М
3. Тактико-технически характеристики на булдозер БАТ-М
4. Предназначение, общо устройство на булдозер БАТ-2
5. Тактико-технически характеристики на булдозер БАТ-2

Дидактически материали: схеми, макети

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №17</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва предназначението на пътностроителни машини	20
2. Изброява предназначението и общото устройство на булдозер БАТ-М	20
3. Тактико-технически характеристики на булдозер БАТ-М	20
4. Предназначение, общо устройство на булдозер БАТ-2	20
5. Тактико-технически характеристики на булдозер БАТ-2	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема №17	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението на пътностроителни машини	20	3	2	1			
2. Изброява предназначението и общото устройство на булдозер БАТ-М	20	3	2	1			
3. Тактико-технически характеристики на булдозер БАТ-М	20	3	2	1			
4. Предназначение, общо устройство на булдозер БАТ-2	20	3	2	1			
5. Тактико-технически характеристики на булдозер БАТ-2	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

ИЗПИТНА ТЕМА № 18: Машини за разузнаване, устройване и преодоляване на минновзривни заграждения (МВЗ)

1. Предназначение на машини за разузнаване, устройване и преодоляване на минновзривни заграждения (МВЗ)
2. Предназначение, общо устройство на прикачен минен заградител
3. Тактико-технически характеристики на прикачен минен заградител
4. Предназначение, общо устройство на колесен минен трал (КМТ)
5. Тактико-технически характеристики на колесен минен трал (КМТ)

Дидактически материали: схеми, макети.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема №18</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва предназначението на машините за разузнаване, устройване и преодоляване на минновзривни заграждения (МВЗ)	20
2. Изброява предназначението и общото устройство на прикачен минен заградител	20
3. Тактико-технически характеристики на прикачен минен заградител	20
4. Предназначение, общо устройство на колесен минен трал (КМТ)	20
5. Тактико-технически характеристики на колесен минен трал (КМТ)	20
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението на машините за разузнаване, устройване и преодоляване на минновзривни заграждения (МВЗ)	20	3	2	1			
2. Изброява предназначението и общото устройство прикачен минен заградител	20	3	2	1			
3. Тактико-технически характеристики на прикачен минен заградител	20	3	2	1			
4. Предназначение, общо устройство на колесен минен трал (КМТ)	20	3	2	1			
5. Тактико-технически характеристики на колесен минен трал (КМТ)	20	3	2	1			
Общ брой задачи	30	15	10	5			
Общ брой точки	100	30	40	30			

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание по практика съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

Примерно индивидуално практическо задание

Извършване на регламентни работи съобразно конкретното задание

2. Критерии за оценяване

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки
Да се опише извършването на регламентни работи съобразно конкретното задание	
1. Описва предназначението, изискването и вида съобразно конкретното задание	20
2. Описва работа съобразно конкретното задание	20
3. Описва се извършването на регламентни работи съобразно конкретното задание	20
Провеждане на занятия по общовойскава подготовка в Българската армия. Да се проведе занятие по физическа подготовка тема №....., занятие № ..... от учебната програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет „Физическа подготовка”	
4. Готовност за провеждане на занятието (план, форма, снаряжение)	5
4.1. Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание: - Преценява типа и вида на необходимите материали, според изпитното задание; - Правилно подбира необходимите материали и детайли.	
5. Спазване на мерките за безопасност	10
5.1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда: - Избира и използва правилно лични предпазни средства; - Правилно и по безопасен начин използва предметите и средствата на труда; - Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция. <i>Забележка: Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб 2.</i>	
6. Методическа последователност при провеждане на занятието.	5
6.1. Ефективност на организацията на занятието: - Подреденост на пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на указанията;	

- Целесъобразна употреба на материалите.	
7. Техника на подаване на командите	5
8. Спазване на разчета на времето. Работа с равномерен темп за определено време	5
9. Поведение по време на занятието	10
Общ брой точки	100

2. При спазване на методиката и правилата за провеждане на занятия по общовойскава подготовка в Българската армия да се проведе занятие по физическа подготовка тема №....., занятие № ..... от учебната програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет „Физическа подготовка”.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- провежда се на спортна площадка;
- необходимите условия за изпълнение на заданието – обучаеми, форма, материално осигуряване.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по специалността код 8630104 „Командване на инженерни формирования”, професия код 863010 „Сержант (старшина за военноморските сили) - командир” е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимален брой 100;
- част по практика на професията – максимален брой 100.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки $\times$ 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

VI. АВТОРСКИ ЕКИП

1. офицерски кандидат Крум Цанев Вачков – директор на Професионален сержантски колеж
2. офицерски кандидат Невелин Стойков Добрев – заместник-директор на Професионален сержантски колеж. Той и началник секция „Сухопътни войски“
3. старшина Цветан Ангелов Цанев – началник на отделение „Военно-инженерна подготовка“ в Професионален сержантски колеж

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Изпитен билет – част по теория на професията

<p>.....</p> <p>(пълно наименование на обучаващата институция)</p>
--

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ..... „.....“

специалност код ..... „.....“

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
.....

(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали (ако е приложимо)

.....
.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на обучаващата институция)

2. Индивидуално задание по практика

.....

(пълно наименование на обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ..... „.....“

специалност код ..... „.....“

Индивидуално задание №.....

На.....

(трите имена на обучавания)

от ..... курс, начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита:.....

1. Да се .....

(вписва се темата на практическото задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....
.....

ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на обучаващата институция)

3. Указание за разработване на писмен тест

При провеждане на държавния изпит – част теория на професията, с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа поне един глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване – пълния отговор, за който се получават максимален брой точки съобразно

равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва указание за работа, което включва целта на теста – какви знания и умения се оценяват с него; описание на теста – брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях; продължителност на времето за работа с теста; начин на оценяване на резултатите от теста.

А) Примерно указание за работа

.....

.....

(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

Уважаеми курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа .... задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по професия „.....“, специалност „.....“.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **X**, а за другите типове задачи начинът на отговор е описан в задачата.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, отбелязан със знака **X**.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите, преди да посочите някой отговор за верен.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност ..... астрономически часа.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Б) Методически указания за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част теория на професията, за разработването и оценяването на писмения тест:

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

а) Таксономия на Блум – равнища и примерни глаголи

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране 0 - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва
IV. Анализ	Разкриване на взаимовръзки, зависимости, тенденции и формулиране на изводи и заключения	Разделя, подразделя, диференцира, различава, представя графично, определя, илюстрира, прави заключения и изводи, обобщава, избира, разделя, подразделя
V. Синтез	Творческо приложение на знанията за създаване на субективно нов продукт	Категоризира, комбинира, събира, съставя, създава, проектира, моделира, организира, планира, преподрежда, разпознава, генерира реконструира, ревизира
VI. Оценка	Формулиране на оценъчни съждения на основата на предварително зададени критерии, подбор на собствени критерии за оценка и тяхната аргументация	Оценява, категоризира, критикува, доказва, интерпретира, оспорва, защитава, обобщава

б) Препоръчителни тестови въпроси и задачи според типа на отговора:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор**
  - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
  - Въпроси и задачи за тълкуване.
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор)**
  - Въпроси и задачи за допълване на дума или фраза, или елемент от чертеж/схема;
  - Въпроси и задачи за заместване.
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
  - Задачи с един или повече верни отговори;
  - Въпроси за избор между вярно и грешно.